

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
16/7853

Vår referanse:
201604997-9 008

Sted, Dato
Oslo, 30.01.2017

**POLITIDIREKTORATETS HØRINGSUTTALELSE OM ENDRINGER I
POLITIREGISTERLOVEN, ARKIVLOVEN OG STRAFFEPROSESSLOVEN -
SLETNING I POLITIETS REGISTRE MV**

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 15.12.2016 og avtale om fristutsettelse til 30.01.2017.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende organer. Innlandet politidistrikt har opplyst at de ikke har noen innsigelser mot de foreslåtte endringene. Direktoratet har videre mottatt uttalelse fra Kripas som legges ved vår høringsuttalelse.

Forslag til endringer i politiregisterloven § 69 og arkivloven § 9 bokstav c

Departementet foreslår endringer i politiregisterloven § 69 og arkivloven § 9 slik at det blir hjemmel til å kunne forskriftsbestemme at opplysninger i politiets registre kan slettes (kasseres) dersom sterke personvernmessige hensyn tilsier dette. Bakgrunnen for forslaget er at slettereglene for det enkelte register i politiregisterforskriften ikke er i overensstemmelse med arkivlovgivningen. Etter gjeldende arkivlov § 9 er det Riksarkivaren som, etter en arkivfaglig vurdering, avgjør om et personregister eller deler av personregister kan kasseres. Til tross for dette har politiregisterforskriften konkrete regler om kassasjon av opplysningene i de sentrale politiregistrene. Departementets forslag om endring av politiregisterloven § 69 første ledd nr. 16 innebærer at man i forskrift skal kunne gi regler om kassasjon av opplysninger i politiregistrene når tungtveiende personvern hensyn tilsier det, uavhengig av om en arkivfaglig vurdering skulle tilsi at opplysningene bør bevares for ettertiden.

Som følge av endringen i politiregisterloven § 69 må det også gjøres en endring i arkivloven § 9 slik at reglene harmonerer.

Politidirektoratet er positiv til departementets initiativ til å avklare de rettslige uklarhetene mellom lovverkene, som blant annet har bidratt til forsinkede eller manglende vedtak fra Riksarkivet og forsinkelse i gjennomføring av tekniske tilpasninger i politiets systemer som følge av politiregisterloven.

De foreslåtte endringene gjør unntak fra arkivlovens hovedprinsipp om at kassasjonsvurderinger av offentlig arkivmateriale skal bero på en arkivfaglig vurdering der Riksarkivaren har myndighet til å fatte vedtak. Den arkivfaglige bevaringsvurderingen er ment å sikre at ulike bevaringshensyn veies opp mot hverandre, som f.eks. politifaglige, personvern- og rettssikkerhetsmessige, historiske og forskningsmessige, og økonomiske og administrative hensyn, før vedtak om kassasjon fattes. Departementets høringsnotat kan etter Politidirektoratets oppfatning synes å bygge på en forutsetning om at den arkivfaglige vurderingen ikke også vil ta opp i seg avveiningen mot de personvernmessige hensynene.

Politidirektoratet er enig i departementets utgangspunkt om at det kan være behov for å gjøre unntak fra arkivloven, dersom sterke personvernmessige grunner tilsier det, og en arkivfaglig vurdering ville tilsi bevaring. Det vises i den forbindelse til at opplysningene i politiets registre kan inneholde meget personsensitiv informasjon eller uverifisert informasjon. Direktoratet savner likevel en noe mer utfyllende redegjørelse for hva slags type informasjon som kan begrunne forslaget til unntak fra arkivloven. I høringsnotatet nevnes kort kriminaletterretningsregisteret, informantregisteret og opplysninger om biometri som eksempler. I gjeldende politiregisterforskrift er det regler om sletting i betydningen "tilintetgjøring" eller "kassasjon" også i andre registre.

Direktoratet savner en nærmere vurdering i høringsnotatet av om den mest hensiktsmessige måten å balansere både tungtveiende personvernmessige hensyn og andre hensyn i den arkivfaglige vurderingen på, er å opprettholde regulering av bevarings- og kassasjonsbestemmelser i tilknytning til det enkelte register i politiregisterforskriften. Når det gjelder unntaket fra arkivloven som det er vist til på helseområdet, gjelder det så langt vi kan se kun i enkeltsaker om begjæring av sletting fra den registrerte og ikke generelt for bevarings- og kassasjonsvurderinger for helseregistre – og synes således ikke å være direkte overførbart til forslagene her.

Direktoratet vil i den forbindelse understreke viktigheten av at prosessen rundt fastsettingen av disse reglene/vedtakene i tilstrekkelig grad ivaretar arkivfaglige vurderinger i vid forstand. Fra et politifaglig perspektiv vil det for eksempel kunne være behov for forskning over tid på opplysninger fra registre for å undersøke effekten av politifaglige virkemidler. Etter direktoratets vurdering bør Riksarkivet ikke kun være én av flere høringsinstanser i forbindelse med forskriftsregulering av kassasjonsbestemmelser, men må sikres en rolle i arbeidet med å utarbeide forskriftsbestemmelsene. For at høringsinstansene skal få et tilstrekkelig grunnlag å uttale seg om, må høringsnotat om forskriftsregulering av kassasjonsbestemmelser redegjøre grundig for avveiningen mellom de politifaglige, personvernmessige og øvrige arkivfaglige hensynene.

Videre ber Politidirektoratet om at det i forarbeidene til lovendringene utdypes nærmere hva som ligger i begrepet "tungtveiende personvernmessige hensyn". Direktoratet vil bemerke at det ikke nødvendigvis vil være godt personvern å slette opplysninger, men at det også må tas hensyn til for eksempel den registrertes behov for å kunne dokumentere kontakt med politiet i ettertid. Som et eksempel på behov for en bredere vurdering av personvernmessige og rettssikkerhetsmessige konsekvenser viser vi i den forbindelse til Bekymringsamtaler som er regulert i politiregisterforskriften kapittel 58, og hvor det i dag er gitt forskriftsbestemmelser om sletting i form av kassasjon etter ulike tidsfrister.

Departementet opplyser i høringsnotatet at konkrete forskriftsendringer vil sendes på høring vinteren/våren 2017. Vi forstår dette slik at departementet legger opp til at forskriftsregulering av kassasjonsbestemmelser for det enkelte politiregister i tilfeller hvor Riksarkivet ikke skal fatte vedtak vil bli behandlet i egne hørings saker. Etter direktoratets vurdering vil behovet for å anvende forskriftshjemmelen variere fra register til register, og vi legger til grunn direktoratet vil bli involvert i vurderingen av hvilke registre, og innholdet i de enkelte forskriftsbestemmelsene.

Forslag til endringer i politiregisterloven § 12 nr. 3

Departementets forslag innebærer en utvidelse av persongruppen som kan registreres i identitetsregisteret i DNA-registeret som følge av ilagt straff i utlandet. Gjeldende rett hjemler registrering av personer som "arbeider og oppholder seg i Norge", og departementet ønsker å utvide dette til å også gjelde "norske statsborgere" selv om de ikke "arbeider eller oppholder seg i Norge".

Politidirektoratet kan ikke se noen grunn til å ha ulike regler for norske statsborgere etter hvorvidt de oppholder seg i utlandet eller i Norge, og støtter departementets forslag som også innebærer en harmonisering med persongruppen som kan registreres i reaksjonsregisteret og fotoregisteret. Vi viser for øvrig til høringsinnspillet fra Kripos.

Forslag til endringer i straffeprosessloven § 158 annet ledd tredje punktum

Departementet foreslår å oppheve straffeprosessloven § 158 annet ledd tredje punktum om analyseinstitusjonens adgang til å oppbevare DNA-profiler som er avgitt etter samtykke uten hensyn til om det foreligger skjellig grunn til mistanke (såkalte referanseprofiler). Bestemmelsen bakgrunn i at analyseinstitusjonenes maskiner tidligere var konstruert slik at det ikke var mulig å slette disse profilene. Dagens maskiner har ikke denne sperren, og bestemmelsen er ved en feil ikke opphevet tidligere.

Det har over tid vært diskusjoner om sletting av referanseprofiler hos Folkehelseinstituttet (FHI)/Oslo universitetssykehus (OUS), som utfører disse analysene på vegne av politiet. Etter departementets vurdering er FHI en databehandler for politiet, og analyseinstitusjonen skal da behandle opplysningene etter de regler som følger av databehandleravtalen. Av personvernmessige hensyn skal disse DNA-profilene slettes når formålet med undersøkelsen er oppnådd. Dette står også uttrykkelig også i straffeprosessloven § 158 annet ledd, annet punktum og som ikke er foreslått endret.

Etter Politidirektoratets vurdering innebærer forslaget om opphevelse av § 158 annet ledd tredje punktum en klargjøring lovgivers intensjon om at slike profiler skal slettes, også hos analyseinstitusjon, når formålet med behandlingen er oppnådd. Praksisen med at analyseinstitusjonen kan oppbevare profilen står i motstrid til det avgiveren av profilen får opplyst ved DNA-prøvetakingen, og samtykket hans/hennes er gitt nettopp med den forutsetning om at profilen ikke skal lagres lengre enn til formålet med undersøkelsen er utført (å bli sjekket ut av saken). Analysering av referanseprofiler et viktig element i etterforskningen ved at man da kan utelukke falske spor i straffesaker og således unngå uhensiktsmessige og unødvendige etterforskningsskritt. Videre er det viktig for politiets troverdighet at slettingen av disse profilene faktisk skjer, all den tid disse er avgitt med denne forutsetningen. Vi viser for øvrig til høringsinnspillet fra Kripos.

Med hilsen

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Hanne Skallerud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur